

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér
Nyilttér sora	40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz a lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-kört 41.

POLITIKAI HETILAP

Társadalmunk széttagoltsága.

A mi erősségünk a nagy magyar társadalom. Hivatkozunk is rá minden bajaink közepette. Az egységes magyar társadalom, a magyarság az a mentsvár, a melyre támaszkodva — csupa megszokásból — teljes biztonságban érezzük magunkat már minden támadással szemben, mely a magyar érdekköröket van hivatva megbolygatni. Miért? Mert ez könnyebb és kényelmesebb feladat, mint harcba szállni, mint dolgozni azokért a nagy és nemes feladatokért, melyeket imigyen egyszerűen az ugynevezett társadalomra bízunk.

És ez a mi rettenetes hibánk, ez a mi rettenetes bűnünk. Ezért nem haladunk — értve a magyarság ügyét — oly lépésekben, oly tempóban előre, mint ahogy az legszentebb állami szükségleteink, félrelohatatlan állami érdekeink megkívánák.

Mert valójában meg van-e az az ugynevezett egységes magyar társadalom? Nincs sehol! Széttagoltabb, érzésben és törekvésekben megosztotabb társadalom nincs, mint éppen a magyar társadalom. Egységéről szó sincs. Ahány fej, annyiféle gondolat, ahány ember, annyiféle érzés. Restelem a dolgot, de kimondom ezt a nagy igazságot. És ez így van nemcsak kicsinyes, mellékes kérdésekben, de így van ez ama nagy feladatok megoldásánál is, melyek állami életünk gyökerét érintik. Es ez a társadalom volt és ez a társadalom ma is a mi mentsvárunk! Difficile est satiram non scribere!

Hol van az a sokat hanytorgatott egység ott, hol még politikai kérdéseket is felekezeti szempontból bírálunk el? Hol van az a sokat emlegetett egység ott, hol a legszentebb érdekeket is piszkos személyi ambíciók uralják. A katolikusok külön tömörülnek, a protestánsok nemkülönben. A politikai magyar pártokat hatalmi érdekek vezetik. Egyes pártok színes frázisok leple alatt önző érdekeket szolgálnak. Lábat vetnek a kormány

legösszintébb törekvéseinek. Csupán szereplési viszketegből akadékoskodnak még ott is, hol — böles előrelátással — éppen a magyar érdekek, a magyar államiság feladhatatlan érdekei célozotnak.

Vegyük sorba a magyar parlament lefolyt ülészakában szőnyegre hozott kérdéseinél megindult vitákat, ezek igazat adnak nekünk mindenben, amit most elmondtunk. A jelenleg megindult parlamenti kampány pedig még ékebben fog beszélni a mi állításaink mellett.

Vagy talán nem? Itt van a választási reform kérdése. Még előttünk sem fekszik teljes egészében eme közjogunkat, törvényhozásunkat teljesen átalakítani készülő újítás, már is ezer vélemény, ezer ellenvetés röpköd a levegőben, nemcsak a nemzetiségi népgyűléseken, hanem a magyar politikai pártok közlönyeiben is.

A javaslatban lefektetett főelv, a magyarság fensőbbiségének biztosítása, hovatovább kicsinyes pártszempontok, pártállások miatt a vitákból leszorul s csak akörül fordul meg a világ, hogy plurális, vagy nem plurális legyen-e a szavazat, hogy jogos-e ez, vagy jogtalan, hogy emberi szempontokból helyes-e ez, vagy helytelen, holott nagyon jól tudják, hogy az állam és a magyar érdek megóvása miatt, Andrássy Gyula gróf közismert nyilatkozatai szerint, csak így biztosíthatók teljesen azok az érdekek, melyeket sérthetetlenül megóvni legszentebb kötelességünk. Igen ám, de a pártérdek megkívánja, hogy gánacoskodjunk, hogy gyűlölködjünk, hogy egymást üssük, mikor a nemzetiségek ugyanis ütni készülnek bennünket.

Más szóval, egymásra agyarkodunk akkor is, midőn egymásra volnánk utalva. Gánacoskodunk akkor is, midőn az állam legszentebb érdeke összetartást követel. Ez tett bennünket tönkre a multban is és mégsem okulunk. Eredendő bűntünetből nem tudunk kivetkőzni. A visszavonás fátuma üldöz bennünket s nem tudjuk egymást megértetni a legfenyege-

több veszélyek közt sem. A pártszempontokat előbbre helyeztük az állam érdekeinél. Az a kérdés, ki csinálta, ki készítette ezt vagy azt a törvényjavaslatot s nem az, hogy az ország, a magyar nemzet érdekében fekvő-e az, vagy sem. Nem azt nézzük, hogy mennyiben használ az a mi édes magyar hazánknak, hanem azt, hogy mily mértékben használható ki egyéni vagy pártszempontokból.

Es ha ez így van a nyilvános, a politikai életben, hasonlóképp van ez a magyar társadalomban is, mely teljesen egyes vezető politikusok hatása alatt áll. Eppen ezért a magyar társadalom sohasem lesz egységes. A politikai frakcióknak mindig akadnak követői. Mindig lesznek emberek, akik nagyon jó néven veszik, ha mások gondolkodnak helyettük.

Ostobaság volna tőlünk azt követelni, hogy minden felvetett kérdést hangtalanul jónak tartsunk, ellenvetés nélkül üdvösnek valljunk, de viszont oly kérdésekben, melyek magyar érdekeket érintenek, nem volna szabad hangos lármánkkal, sokszor éretlen gánacoskodásunkkal olajat önteni azok által a széthúzó elemek által szított tűzre, akik a magyarság megerősödését megakadályozni amugy is legfőbb kötelességüknek tartják. De mi nemcsak gánacoskodunk, hanem ha önzésünk megkívánja, még szövetségünk is azokkal, akiket a közvélemény általában a nemzet ellenségeinek tart. Itt a példa rá: Kristóffyék és a nemzetiségiek.

Lám, ilyen az a magyar társadalmi egység! Hát bizony ez nincs jól így. S ha a rettenetes könnyelműségünk, mellyel a magyar dolgok ügyét mérlegelni szoktuk, meg nem változik, esetleg oly katasztrófába rohanhatunk, mely második Mohácsa lehet nemzeti életünknek. Ez a széthúzás, az összetartás hiánya nem tapasztalható sehol az európai nemzeteknél, csak éppen minálunk, akiknek pedig legnagyobb szükségünk van arra, hogy szívünk minden dobbanásával, kéz kézben, szorosan, megbonthatatlan együttér-

zessel örökadjunk őseinktől reánk hagyott szent föld csorbithatatlan érdekei felett.

Egy szempont vezéreljen bennünket minden nagy és kisebb kérdésben: *a haza minden előtt!* Nem szabad melleszes szempontok miatt feláldozni ezt a magasztos elvet. Aki mást tesz nem lehet jó magyar. Aki pedig nem jó magyar, azt nem lehet egy percig sem megtérni a fórumon, le kell sepernie azt annak a társadalomnak, amely sajnós, még ma sem ébredt teljes öntudatra.

A közeljövő nagy próbára teszi a magyar nemzetet, a magyar társadalmat. Adja az isten, hogy sikerrel állja meg helyét azoknál a felszínre hozott nagy kérdések elbírálásánál, melyektől a nemzet léte függ. Mi az előcsatározásokból ítélve, nyugtalan lélekkel tekintünk a bekövetkező harcok elé, de boldogok leszünk, ha csalódnunk fogunk.

Nemzetiségi népgyűlés. *Mudrony* Pál helybeli ügyvéd, a tót nemzetiségi párt feje, a folyó hó 11-ére népgyűlést jelentett be a főszababírói hivatalnál. A népgyűlés a „Dom” nagytermében volna megtartandó s egyedül tárgya az új választási törvénytervezet elleni állásfoglalás. Nem tudjuk, hogy a népgyűlés úgy miként fog eldőlni, de véleményünk szerint e kérdés tárgyalása időelőtti, amennyiben maga a tervezet még nem forog közkézen, s így annak bírálata sem lehet teljesen tárgyilagos.

Cseh hangok a budapesti parasztyűlésről.

A „Čas” 262. számában nagy elismeréssel van Hodža és társainak tevékenysége iránt, akiknek az első tót parasztyűlést összehozni sikerült. Az elméleti téren való politizálásban fordulópontot sejt, amennyiben itt a gyakorlati téren való érvényesülési vágy megnyilatkozását látja. Reméli, hogy ennek hatása alatt a tótság előnyösen változik meg, még pedig sokkal rohamosabban, mint amilyen fejlődési fokozatot az utolsó néhány év fölmutatni képes. A cikkely ezzel kapcsolatban egy levelet közöl le, melynek tartalmából, mint érdekes dologt kivesszük a következőket: „Örömmel tölt el bennünket, hogy a Tótságon egyedül a szocialisták azok, akik a klerikalizmus ellen küzdenek. Bennünket mégis csak a klerikalizmus fojtogat. Saját klerikalizmusunk is. Még a „Slov. Týžd.” sem mondhatja meg olvasóinak minden esetben az igazat, ha csak elkeseríteni nem akarja azokat a nemzeti vígasztalókat, akiknek minden politikai gondolkodásuk a béke hirdetésében merül ki.

Hogy éppen az a béke az, amely kábit, sorvaszt, arra semmit sem szokás adni.

Hogy tót nemzeti célokat szolgáló újság is miképpen lehet klerikális, arra példa a „Ludové Noviny”. Az ember elképed az olyan cikkeket olvasásánál, mint amilyen a „Ludové Noviny” egyik legutóbbi számában Alfa tollából látott napvilágot. Ez be akarja bizonyítani, hogy a pápa nem lehet felelős a tót papok üldözéséért, sőt hogy ő velünk érez, gondolkodik és sajnál bennünket. Ilyen hangon van írva az a cikkely, melyet olyan hírek követnek, hogy Tomekaljak, Hlinkának volt káplánja egy zsiros plebánia kedvéért miképpen árult el bennünket, hogy a poprádi plebános miképpen viszi be fokozatosan a magyar nyelvet a templomba stb. Hogy éppen

katholikus lapnak kell ilyesmit konstatálnia. Es mégis állandóan vitatja, hogy az egyházfők mindennek nem lehetnek okai.”

A levél írja nineson megnevezve, de mert az nyomban a budapesti parasztyűlésről szóló referáda után következik, de különösen, mert a benne megnyilatkozó hang teljesen rávall, erősen hisztük, hogy az Hodža tollából került. Érdekesen világítja ez meg azokat az ellentéteket, amelyek a nemzetiségiek fölfogásai között mindjobban és jobban kidomborodnak. A demagóg Hodža a klerushoz szító népet megnyerni nem tudja, saját tekintélyét, befolyását a papok által vezetett tömegekre kiterjeszteni nem képes s ez váltja ki belőle azt a keserűséget, amellyel a nemzetiségiek klerikális részéről s azok hivatalos lapjáról beszél. De megcsillan itt a hirlapíró féltékenysége is. A „Lud. Nov.” neki nem tetsző nótát fuj, amely nemcsak az ő egyéni számításait zavarja meg, hanem a tömegek fölött is tekintélyes befolyást gyakorol ott, ahol — gondolja — parancsolni csak neki lehet joga.

Ákárhogy nézzük is ezt a kis incidenst, arról győző meg bennünket, hogy ez egy régen lappangó ellenszenvnek első megnyilvánulása, amely most már kitörő félben van. A jövőre nézve még nagyobb meglepetéseket hozhat ez a nagy ellentét, mely a kétféle fölfogást elválasztja egymástól.

Magyarország és a pánszlávizmus apostolai.

(Mutatvány „Ungarn und die Apostel des Panславismus” című, nemrég megjelent kitűnő munkából.)

II.

Hogy a vezéreket Magyarországon pánszlávoknak, hazaárulóknak nevezik, nem csupán a magyarok, hanem a józan tót nemzetiségű állampolgárok is, ebben ők maguk

T Á R C A.

Három kirándulás.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —
Irtá: Velits Valér.

Tizenkilenc társammal négy hetet töltöttünk a breznóbányai hegyvidéki állami földmivesséskola tanítói tanfolyamán.

Ezen idő alatt az intézet érdemudis, igazán hivatásos gazda-direktora, Gyulay Károly, hogy minél jobban felkeltse bennünk az érdeklődést a föld és annak mivélése iránt, a szépet és jót mindig összekötötte s megtanulni valót mindig valami mézesburokban adta be nekünk, úgy, hogy élvezettel lestük az alkalmat, hogy ha már igazán ily édes a tanulás, tanuljunk minél többet.

Direktorunk több kisebb kiránduláson kívül három nagyszabásút is rendezett, melyeken a főcél nem csupán a szoros gazdasági ismeretek kibővítése volt, hanem az is, hogy édes hazánknak minél nagyobb részét is ismerjük.

Első kirándulásunk az intézet babcéci bérzadaságára vezetett, mely az intézettől 12 kilométernyire van.

Itt láttunk gyönyörű, ritkaságszámba menő gabonatermést, a kitűnő szakszertiséggel ke-

zelt réteken buja fűvet s a nemesebbnél nemesebb alma- és körtefákkal beárnyékoló helyen emelkedő 60 családú méhest.

Amidőn a különböző vetési forgókkal megismerkedtünk s megtanultuk a mézkezelést is, kéjjel élveztük lágy rozsenyírrrel magát a kitűnő hegyi szlímélet is.

Rövid kétórai séta után jó étvágygal tiltunk neki az intézetben a párolgó levesestálnak.

Augusztus 1-én reggel direktorunk kiadta napiparancsban: „Délután 4 órakor Dobsinára indulunk.”

A méltó örömmel vett híre mindenki megtette előkészületeit s a délutáni 4 órai vonattal el is indultunk. A breznóbánya—vereskői vonal még nem hallott annyi s oly szép magyar nótát, mint akkor.

Vereskőre este 10 órakor érkezünk, a honnan két óra mulva indultuk tovább gyalog. Némelyikünk félve gondolt a hosszú utra, de azért nem riadt vissza egyikünk sem.

Négy órai gyalogolás ismeretlen utakon, ugyanannyi ismét vissza a breznói vonathoz. Gyönyörű perspektíva tárult elénk! Ha Hannibál átkelt az Alpokon, miért ne tett volna egy jókedvű társaság 8 és fél órai utat a csodás sztracsenai völgyön át. — Jobbról is, balról is szemből szebb erdők és hegyek. A völgyben egy félénk őzike ugrik a sűrűbe,

amott a hegyoldalon egy szerelmes szarvasbika hivatgatja párját s még magasabban a hegyormon egy büszke sas tekint le egy százados fenyo csuszáról...

Nincs festő, ki ezt megörökíteni tudná!

A barlang vendéglőjében hamarosan megreggelítettünk s rövid 20 percnyi pihenés után beléptünk a dobsinai jégbarlangba. — Méltó megilletődéssel s bizonyos áhitattal tettük ezt s a csodálat moraja zugott sorainkon, mikor a fenyvesekkel borított s virágokkal tarkított hegyoldalról a jég eme csodálatos hazájába léptünk.

A nagyteremben vagyunk. Az eddig vig társaság hirtelen komollyá válik s nem tudja mit nézzen meg előbb, a villanyos fényvel megvilágított mészalakzatokat-e, vagy pedig a magneziumfényben ragyogó jégkristályok milliárdjait, melyek mindegyike egy természetes fényzőrő, melynek olyan szerepe van a barlangban, mint a csillagoknak a komor éjszakában.

Itt látjuk a „siraövek”-nek keresztelt jégcsoportot. Ennek eredetisége mellett rosszul fest az elnevezés. Ez ember önkénytelentül is a hirdett római katakombákra gondol.

Ettől távolabb áll az orgona, mely szintén minden máshoz hasonlít, csak orgonához éppen nem.

Tovább haladva, nem lehet szó nélkül

a hibásak. Ha a vezetők csak egyszer is ellenkező álláspontra helyezkednének, ha legalább itt-ott mutatták volna, hogy szülőföldjüket, melynek kenyerét eszik, tisztelik és hű fiaik akarnak lenni, ezek a jelzők már rég elveszítették volna jelentésüket. De ezt sohse tették, amikor a magyar állam nekik kiváltságokat ígért, még nagyobb igényeket támasztottak és minden lehető megtettek, hogy megmutassák, hogy ők pánszlávok, mivel ők azzal törődtek, hogy a legnagyobb bínnel, a hazaárulással legyenek vádolhatók. És miért? Mert ismerik a magyar állam és törvényeinek a nagylelkűségét, mert tudják, hogy a hajuk szála sem fog meggyöbbsülni. A magyar állam csak nevetett a tótok követelődzésén.

Ilyen követelésekkel kürtölték tele ők 1848-ban, a „Tót nemzetiségi követelések” című tervezettkel a világot. Ez címezve volt Ő Felsőséghez, a magyar parlamenthez, a nádorhoz, a magyar miniszteriumhoz, szóval az egész világhoz. Csodálatos. Szóval, ők nem ahoz fordulnak lehetetlen kéréstükkel, aki azokat teljesíthette volna, hanem az egész Európához. Vagy azt hiszik talán, hogy Európának joga van a magyar államnak parancsolni, hogy a külön valói akaró tótoknak egy darabot kihasítsanak? Hogy áll a dolog ezzel a nagy követeléssel? A tótok követelik, hogy az összes nemzetiségek közül, ideértve a magyarokat is, egy közös birodalmi tanács alkottassék, amelyben minden nemzetiség saját anyanyelvét használhassa és jogait egyenlően védhesse. De ez még nem elég. Ezenkívül még minden nemzetiség birjon külön törvénnyel, ahol saját belügyeiről is tárgyaljanak.

Nos, mit jelentsen ez? Szabad-e egy nemzetiségnek, jelen esetben a tótoknak, ilyen követelésekkel előállni? Ők álmodhatnak erről, gondolhatnak rá, mint egy rossz álomra, de azzal, hogy a világot teletkürtölik vele, csak ártnak maguknak. A kívánságuk egy-

szóval az: osszuk fel a magyar államot, álljon ez tótok, magyarok, szászokból stb. S mivel az egységes magyar állam, mely Szent István idejében keletkezett s azóta megszilárdult ezt nem teszi, mert nem teheti, azért ő barbár és elnyomója a nemzetiségeknek. Szent Istvánnak százába adott eme szavai: „nam unius linguae unusque moris regnum imbecille et fragile est” nem jelentik azt, hogy a magyar állam nemzetiségi kantónokra osztassék, vagy ami még több, önálló államokra, hanem hogy a magyar állam a befolyását egy magasabb kultúrával bíró államnak, ha a politikai egység veszélyeztetve nincs, ne utasítsa vissza. Minden állampolgár óvja meg anyanyelvét, faji jellegét, de elszakadásra nem gondoljon senki sem. Ezen esetben Szent István szavainak az volna az értelmük, mint e szólásmodtnak: divide et impera. Senki nem állíthatja, aki Szent István intézményeit ismeri, hogy ő nem akart volna politikailag egységes államot. A magyarság jellemvonása az okos türelmesség, ami ezer év harcát közt fenntartotta a magyarságot. Másik jellemvonás az alkalmazkodási képesség, melynél fogva idegen nyelveket elsajátítanak és idegen intézményeket meghonosítanak, ugy azonban, hogy ezzel nemzeti erejének használjon.

Kívánják a tótok, hogy nyelvük egy a megyei, mint a községi képviselőtestületekben használhassék, mert a tótság a magyar nyelvet nem érti.

Ebből következik, hogy a tót népnek, mint magyar állampolgárnak az adminisztrációt ismernie kell, ehez azonban az állam nyelvet kell ismerni. Ezért kötelessége az államnak ugy maga, mint polgárai érdekében, hogy alkalmat adjon az állam nyelvének elsajátítására.

A tótok még kívánják, hogy az állam nekik középiskolákat, egy gimnázium, mint reáliskolákat állítson fel. A lelkészek és

tanítókat tót szellemben neveljék. Az állam tót akadémiát, egy tót-eseh főiskolát és egy tót egyetemet létesítsen. A tanyelv tót legyen, mert csak így tudhat a tót nemzet (?) hű állampolgárokat nevelni. Továbbá szükséges még, hogy oly megyékben, melyekben a lakosok magyar anyanyelvűek, ugy az alsóbb, mint felsőbb iskolákban a tót nyelvet tanítsák, hogy a magyarok a tót nyelvet elsajátítsa, a tót képviselők beszédeit a birodalmi gyűlésben megértsek. Szükséges kinyilvánítani azt is, hogy Magyarországon nincs uralkodó elem, hogy ez kifejezésre jusson, legyen szabad a tót nemzetnek (?) saját színeinek zászlaját használni, amely színek a vörös-fehér volnának, míg a mostani magyar zászló a piros-fehér-zöld. Ha ők a zászlót megkapnák, követelnék, hogy a hadseregben tót tiszték is legyenek és hogy a vezényszó is tót legyen. A tót sajtó legyen szabad, a kaució politikai lapoknál megszűnjön.

Mit lehetne még hozzátenni? Ezen követelésekben mindaz bent van, ami egy önálló államot megillet. Így diktáltak volna a tótok vezetői, ha ők a magyarokat valamiképp legyőzhették volna. Ezek az urak le akarják tagadni egy állam ezeréves történelmét. Vagyis Horácius szavaival: stultitia ipsum collum petunt.

Magyar állam, miért nem állsz a nyaktól alá, mikor a tót vezetők erre oly igen kérnek téged? Akkor te nem volnál barbár és műveletlen. És még hangoztatják a tót újságírók és vezetők, hogy ők a békének és egységnek élnek, amit ők kívánnak az csekélység, mely véráldozatot nem kíván.

De a tótok mégsem egy nagy igényűek. Igen könnyű a magyar államra minden rosszat rákenni, hiszen az igen türelmes. A tanácsadó arra a fehér gondolatra jött, hogy Magyarország a nemzetiségeknek nem anyja, hanem mostohaanyja.

elmenni a „karácsonyfa” mellett. Több villamos körtétől (mely azonban még mindig kevés) megvilágítva, valóban páratlan jelenség! A magneziumból lilaszínt jégzszalagok, fonalak alkotják a fát magát, melyre ezer és ezer jégpehely száll s zuzmaraként fedi be galyait, ezekről csüngnek alá a jégkristályok, mind-megannyi egy-egy reflektor.

A karácsonyfa körül terül el az igazán tükörsima jégpálya.

Kiváló említés érdemel még a zuhatag, mely csak a zugásban különbözik az igazától s távolabb a „Pokol”.

Ha a tulajdonképeni pokol csak felényi ily rémes, akkor jó lesz tőle tartózkodni. — Ennek mélysége a végtelenségig terjed.

Visszatérve a nagyterembe, mindnyájunkban egy gondolat született, elénekelni a Szózatot.

Még egy visszapiantás s sokan örökre váltunk le e csodás helytől.

Legelőzetesebb azonban a havasi kirándulás volt, ezt soha senki közülünk el nem felejté.

Breznóbányától Benesházáig vasuton utazunk s reggel 9 órakor érkezünk oda. Az eső már erősen szitált, de gondoltuk, hogy majd eláll s direktorunk biztatására betértünk egy korcsmába szalámis és szilvóriumos reggelire. Ezt elfogyasztva, elindultunk a 1544 m.

magas Benyuszka megmászásának és pedig elég kedvelentli, ami nem csoda, ha elgondoljuk, hogy legkevesebb 4 és fél órát kell majd áznunk és másznunk

Utunk gyönyörű fenyveserdőn vezetett, néhol ki-kibukkant egy mókus, hogy a másik pillanatban elbujjék a százados fák ágai közé. Mindentűt gyümölcsösű áfonyacsérjék kinalgatták mosolygó és egészséges gyümölcsüket.

Négy óra körül elértük kirándulásunk célját, a hegycsucot a havasi majossal, karámmal s juhszálással. Azon este megtekintettük a nem nagy, de annál értékesebb juhnyájának a tejesét, mely alkalommal direktorunk elmondta a birkáról az összes tudnivalót. Tenyészében van az erdélyi racka s ennek az ázsiai frizzel való keresztezése, mely eddig egy a tejelést, mint a testi nagyságot illetőleg kitűnően bevált. A 6—7 hónapos friz-racka keresztezéséből származó juh már is sokkal nagyobb az anyajuhnál.

Megnéztük még a tej oltását, s a hires ostyepka és parenyicasajt készítését.

Reggel a szarvasmarhakarámhoz mentünk, hogy tanulmányozzuk a tiszta pinzgau faj renekeit ugy tisztaság és nagyság, mint a tehének tejelőmínőségére nézve. Mert bár a pinzgau faj közepes tejelő, van a tehének közt olyan is, mely napi 15—16 litert is ad.

Megtékitettük még a kísérleti szántót, ahol hegyi rozsszal és zabbal tesznek kísérleteket s a mesterséges kaszálókat is.

Mindegyiken látni a szakszert kezelést. Este korán fektüdtünk le, mivel reggel 3 órakor indultunk vissza Breznóbányára.

Örökre emlékeztetés marad ránk e kirándulás, melyen nemcsak hogy gazdasági ismereteinket gazdagítottuk sok értékes dologban, hanem sok élvezetben is volt részünk, bár az idő mostohaasága miatt az innen nyíló gyönyörű panorámában nem igen volt részünk.

Ezek a kirándulások bizony élvezetessé tették a tanfolyamon való időzéstünket s állítom, hogy e három, összesen 5 napra terjedő kirándulásokkal többet tanultunk, mint az intézetben szintén 5 napig, mivel kint majd minden dolog új volt előttünk, önkéntlenül is érdeklődttünk minden iránt.

Különösen pl. a parenycia s általában a sajtkészítés. Hiába magyarázza a professzor a tanteremben, hogy a parenyciának való sajtot így gyurják s ugy nyújtják, ezt egy rövid órán belül elfelejté az ember, látni kell a készítő juhászt s ott nem kell semmi beszéd, s mégis maradandóan tanulja meg az ember.

Ha volna a földön oly iskola, ahol oly élvezettel lehet tanulni, mint a breznóbányai áll. földművelőiskolánál, akkor rögtön jelentkeznek s örökös diák lennének benne.

Vármegyei élet.

— Rendkívüli közgyűlés. —

A vármegye közönségének meleg ragaszkodása és szeretete imponánsan nyilatkozott meg azzal a piszkos támadással szemben, melyet egy budapesti részvényekre alapított laposka Zsilinszky Mihály megbízásából intézett vármegyénk alispánja ellen. Őt oklavan ugyan azokért a közlésekért, melyekkel mi hónapok előtt Zsilinszky Mihály viselt dolgairól a leplet lerántottuk, holott, mint már annak idején kijelentettük, az alispánunk ezekről a hírlapi közlésekről már csak akkor tudott, mikor minden egyéb halandó, ki lapunk olvasói közé sorakozott.

A meghirdetett közgyűlésen megjelent mindenki. Megjelent az egész vármegye színe-jára, hogy meleg rokonszenvével és ragaszkodásával tünessen vármegyénk nemes és fenkölt gondolkozású alispánja mellett és tántoríthatatlan bizalmáról biztosítsa azt a férfit, aki egy hónapja tevékenységével, mérhetetlen áldozatkészségével, igaz ügyszeretetével többet használ a magyar érdekeknek, mint Zsilinszky Mihály ur az ő összes tagságaival és kétes értékű irodalmi munkásságával.

Ott láttuk összeborult, ide fiatalos kedvű volt főispánunkat, Justh Kálmán öméltségát is, aki hetvenyolc éve dacára, megjelent a vármegye termében és részt kért abból a szívélyes órációból, melyet a közönség gonosz megrágalmazott első tisztviselőjének rendezett.

A közgyűlés lefolyásáról egyébként a következő tudósítást adjuk:

*

Tíz óra s néhány perc után vármegyénk főispánja megnyitván az ülést, Csepesányi Sándor tb. főjegyző a „Magyar Szó“ című napilap rágalmait ismertetve, a következőket mondja:

— A „Magyar Szó“ című politikai napilap egyik közleményében súlyosan megrágalmazta vármegyénk alispánját és tisztikarát. De megrágalmazta a vármegye közönségét is azért, hogy a most felolvasott s az alispán terhére rótt állítólagos bűnös cselekményeket elpálástolni segítette.

Tekintetes Közönség! A tendenciózus és hazug közleményben nem többről, mint hűtlen kezelésről, sikkasztásról és közokirathamisításról van szó. Bár kifejezetten, illetve névszerint nem jelöli meg a rágalmazó, hogy kire keni e galád vádakat, de a cikk intenciójából kiérzik, hogy annak éle vármegyénk köztisztelőiben és szeretetben álló alispánja ellen irányul. (Gazság. Gyalázat.) Ez nem maradhat megtorlatlanul! (Ugy van.)

Tudom, hogy a vármegye közönsége teljes tudatában van annak, hogy ezen rágalmak minden alapot nélkülöznek, mert alispánunk puritán jelleméhez s a tisztviselői kar tisztességéhez és becsületéhez semmi kétség nem fér, de a külső világot, a nagyközönséget tekintve, mégis ezt a sérelmet büntetlenül hagyni nem lehet.

Ez okból a vármegye alispánja és tisztikara tisztaságának és becsületességének tudatában, azon kérelmet terjeszti a Tekintetes Vármegyei Közönség elé, hogy a tisztviselői kart ért sérelmet magáévá tenni és az alispán feljogosítani méltóztassék, hogy a sérelm

megtorlása iránt intézkedhessék. (Általános helyeslés.)

Csepesányi Sándor tb. főjegyző beszédének befejezte után Cserei Emil bizottsági tag emelkedett szólásra s a közönségnek lelkes órációi közben a következőket mondotta:

— Méltóságos Főispán Ur! Tekintetes Vármegyei Közönség! Méltóztattak hallani azokat a vakmerő támadásokat, melyeket a felolvasott újságickek az alispán és a vármegyei tisztikar ellen intézett. Az első hallás után is észrevehetjük, hogy a rágalmazó és galád cikk éle a vármegye alispánja ellen irányul. Fegyházárett, sikkasztó s ehhez hasonló oly szemenszedett kifejezésektől hemzseg a gyalázkodó pamflet, melyet mi a legnagyobb felháborodással visszautasítunk.

Ismertjük az itteni nemzeti sájtót, amely érthető okokból a legszigorubb ellenőrzést és kritikát gyakorolja vármegyei tisztikarunk, de különösen alispánunk működése felett. *Én tizennyolc éle* kisérem figyelemmel e sájtót, olvastam hatalmas tulkapásokról, de becsületbe vágó dolgokat nem olvastam soha. De aki közlelebből ismeri a viszonyokat, az nem is emelhet ilyen vádakat.

És most előáll egy hírlap, amely Magyar Szóznak nevezi magát, olyan cím, mely alatt első sorban *gavallérságot, noblessét* kerestünk és nekifutad egy oly férfúnak, aki éppen a magyar eszmékért képes feláldozni mindent, vagyonát és ha kell életét is s azt mondja róla, hogy sikkasztó, fegyházárett.

Hamarjában nem is találók kifejezést ily galád támadás jellemzésére. Szellemi tolvajlás ez. (Ugy van!) Gazság, alávalóság. Sokkal súlyosabb, mint az anyagi lopás, mert nemes kincse minden embernek, különösen a nyilvános pályán működő embernek.

Lehetnek mindenkinek gyarlóságai, emberi fogyatkozásai, de becsületéhez nem férjen kétség. Azért kiált fel Shakespeare Jágója: „Ki pénzem ellopja, vagyonot lopott, valami semmit. Az onyém vala és most az övé s még száz kézen foroghat. De aki jóhírem rabolja el, ő maga azzal meg nem gazdagul és koldussá tesz engem.“

Nem is tudom, mi indíthatta a cikk íróját ilyen galád támadásra. *Bizonyosan valami kétségbeesett, letört nagyság lehet, aki vergődésében ilyen fegyverhez, ilyen rágalmakhoz nyúl.* Ravaszul számított azon élv hatására, amely, sajnos, sokszor be is vált az életben. Caluaniare audacter, semper aliquid haeret. (Ugy van. Ez igaz.)

Én teljes lelkemből hozzájárulok a főjegyző előadásaihoz s midőn a vármegye alispánját törhetlen bizalmunkról biztosítjuk, egyben felhatalmazzuk, hogy a cikk írója ellen a sajtóügyi feljelentést tegye meg, hogy galád rágalmainak méltó büntetését elvehesse. (Szólni nem akaró éljenzés.)

A beszéd befejezte után vármegyénk főispánja határozatilag kimondja, hogy a vármegye közönsége megbotránkozásának ad kifejezést a tisztikarra szórt galád rágalmak felett s míg egy részt törhetetlen bizalmáról biztosítja az alispánt, másrészt felhatalmazza, hogy a rágalmazó cikk szerzője ellen sajtópert indítson. (Éljenzés.)

Több tárgya az ülésnek nem lévén, elnöklő főispán az ülést bezárta.

HIREK.

Hivatalátadás. A helybeli állami erdő-felügyelőség újonnan kinevezett vezetője Jausz József erdőfelügyelő a napokban átvette a hivatal vezetését. A hivatal átadása a múlt héten történt meg.

Nagylelkű adomány. Pribóc község előjárósága már régebbi idő óta állami iskola felállítását határozta el. Minthogy azonban a kilátásba is helyezett iskola számára telke nem volt, vármegyénk alispánját, mint pribóci birtokost keresék fel különtésleg, hogy telkeiből adjon megfelelő részt az iskola céljaira. *Beniczky Kálmán* alispán, mint értesítünk, készséggel tett eleget a község kérelmének, s legszebb helyen fekvő földjéből 3—4 ezer koronát érték telket adományozott az iskola céljaira.

Torony és harangmegoldás. A felső-jeszeni evangélikus templom újonnan épített tornyát és újonnan beszerzett harangjait nagy tünnepek között ma reggel áldják meg. A megoldást követőleg társasbéd lesz, melyen számosan vesznek részt a mártoni intelligencia közül is. Az tünnepély lefolyásáról következő számunkban számolunk be.

Tanulmányi kirándulás. A znióváraljai állami tanítóképző intézet 90 növendéke *Párty* Endre igazgató és még öt tanár vezetésével a múlt hét folyamán tanulmányi kirándulást tett a Csorbatóhoz, ahol a kies fekvést és vadregényes poprádi tavat is meglátogatták.

Gyászrovat. Fájdalmas meglepetéssel értesültünk, hogy *Szibner Gyula*, a znióváraljai kir. járásbírósnak 34 éven át volt végrehajtója, a folyó hó 2-án éjjel hirtelen elhunyt. Az erőteljes férfit szívvelhűdés érte. Nagyszámú barátai és ismerősei ösziinte részvétellel gyászolják a megboldogultat. — *Uruski* Alajosné szülöttet *Oron Mária*, *Uruski* Aranka polgári iskolai tanítóénekesnő, a múlt hó 27-én elhunyt. Temetés 29-én délután 5 órakor volt Pozsonyban.

Tűzek. A folyó hó 1-én délután 4 és 5 óra közt *Andrásfalván* tűz ütött ki s négy lakoház a hozzátartozó melléképületekkel egyetemben teljesen elhamvadt. Szerencsére a teljes szélességben a tűz könnyebben lokalizálható volt. Alighogy az andrásfalvi tűz kialudt, este 9 óra tájban *Balázsfalván* *Obuch* János estire gyuladt ki s a benne lévő négyszáz kereszt gabonával együtt porrá égett. A tűz, mint beszélük, gyujtogatás mtve volt.

Ebmarás. *Büchler* Simon szklabinjai lakos feljelentést tett *Bobcsék* Ádám ugyanoda való lakos ellen, hogy ennek kuttyája a folyó hó 1-én a panaszost megmarta. Állítólag a kutyan a vesztségét tünneti mutatkozta. Hasonló feljelentés érkezett *Kostyánból* is, hol egy kisgyermeket mart meg egy veszett eb.

Ribilló egy községi irodában. *Judik* András ruttkai bírót s az irodában jelenlevő *Müller* Nándor segédjegyzőt valami hivatalos ügyből kifolyólag megtámadta *Ruttkay* Miklós János s oly étkelen lármat csapott, hogy a csendőrségnek kellett közbelépnie. *Ruttkay* János azonban a csendőrségnek is ellene szegült és csak nagynehezen sikerült a dühöngő embert megfékezni. A tettes ellen hivatalos feljelentés tétetet a beszterezobányai kir. ügyészséghez.

Elgazolta a kocsit. *Pekariké* József vármegyei hajdu három éves kis fiát, az óvodából hazatérőben egy sebesen vágatott kocsit elgazolta. A kis fiun azonban csak a hátsó kerekok futottak keresztül s így komolyabb sérülést nem okoztak. A kocsis kiléte után megindították a nyomozást.

Sohány Pál mint író. Ki gondolta volna, hogy Sohány Pál fotográfus, mint író is megőrökíti nevét a tót nemzetiségi irodalomban. Pedig hát ez úgy van. Sohány Pál színművet írt „Sodliacka nevosta“ címmel a helybeli tót dalára részére s ezt első is adták ma este a „Dom“-ban. Így lesz a képről színműtíró, ami idősebb is, mert a fotográfus mesterség rosszul megy.

Uj lakatgyár Ruttkán. Az országos ipar-egyesület után arról értesültünk, hogy Ruttkán új iparvállalat van alakulóban. Néhány ruttkai tőkepezés ugyanis egy lakatgyár létesítését tervezi. Hogy mikor indulna meg az új gyár, egyelőre erről még semmi bizonyosat nem tudunk.

Munkásbalesetek. *Hog* Ferenc famunkásnak a Löwy-féle fatelepen két újat zúzták össze az egymásra guruló rönkök. Sérülése könnyebb természetű. — *Kres* József vasúti munkás egy kocsiból esett ki és jobb kezét kifecamította. A megsérült munkást lakásán ápolják.

Letartóztatott oszavogó. *Miklós* István és *Kovács* József csendőrök jó fogást csináltak a múlt hó 27-én. Letartóztattak egy *Dostich* Péter nevű többszörösen büntetett egyént, kinek ügylátszik igen sok nyomhatja a lelkét, mert kilétét is letagadta. A csendőrség illetőségi községébe toloncolta a jómadarat.

Az ázsiai kolera nagyban pusztít Oroszországban és örömmel konstatalhatjuk, hogy hazánkban még eddig koleramegbetegedés nem fordult elő. De mindazonáltal jó tudni — és ez fontos! — hogy *Suehla János* helybeli kárpatos és diszitőmester nemcsak kintűn és valódi pallander, valamint saját készítésű butorokat tart raktáron, hanem temetkezési vállalata révén is nagy könnyebbségére van közönségünknek; korszorik és sirlámpák nagy választékban szintén kaphatók.

Öngyilkos koldusszony. *Répa* Józsefné szül. Vrablik Anna az elmúlt hét péntekjén nyomtalanul eltűnt lakásáról. Mivel azonban többször napokig elmaradt, a mostani elmaradása sem volt szembeötölő s a szállásadó nem is tett jelentést a szerencsétlen asszony eltűnéséről. Az eltűnést követőleg másnap, egy a Turóc partján járó asszony egy női hullát látott lefelé uszni a vízen, mivel azonban közelében nem volt senki, ki a hullát partrahuzni segített volna, beszélget a városba s jelentést tett a látotokról a helyi hatóság-nál. A jelentés folytán a csendőrség megindította a nyomozást és a hullát ki is fogta a közeli fűzesben. A megejtett hullaszemle után megállapítást nyert, hogy a hulla azonos Répa Józsefnével, ki elkeseredésében ölte magát a Turóc vízébe.

Halálos késelés. *Legerszki* Tamás ruttkai lakos, szerelő, a folyó hó 28-án többdemagyalos mulatott a Koch-féle vendéglőben, hol, amint a körülményekből megállapítható, öszszeszóllalkozott *Szabolcski* Ferenc napszámos-sal. Hangos szóváltás után ez utóbbi elhagyta a koresmát, de a ház körül leselkedett mind-addig, míg *Legerszki* az ivószobából ki nem

lépett. Kint az utcán azután rátámadt, s elő-rántott késével a szerencsétlen fiatal embert úgy hasbaszurta, hogy annak egész belső része azonnal kifordult. A tettes, látva a rettenetes sérülést, el akart menekülni, de ebben megakadályozta őt a közönség. A csendőrség Szabolcskit letartóztatta, áldozatát pedig a turóciszentmártoni kórházba szállították, hol most a halállal vívdólik.

Olcsó szappan csak a jó, tiszta szappan. A legjobb a „Schicht“ cég „szarvas“ jegyű szappana, s ennél fogva a legolcsóbb is. Most, mikor a drágaság korszakát éljük, különösen kellene a háziasszonyoknak arra ügyelniük, hogy jó, tiszta szappant kapjanak, különben megegyszer annyit használnak el és tönkreteszik felhéményüket. Schicht „szarvas“ jegyű szappánával való egyszeri bedörzsölés felér közönséges szappannal való kétszeri bedörzsöléssel. Schicht „szarvas“ jegyű szappana tisztaságáért 25.000 koronával kezesedik. Valódi csak a „Schicht“ névvel.

Fiatal, ügyes

utazó- ügynök

kerestetik, ki a magyar, tót és német nyelveket tökéletesen bírja. — **Ajánlatok életkor, eddigi tevékenység és fizetési feltételekkel együtt STEINER LAJOS címre Turóciszentmárton küldendők.**

KÖZGAZDASÁG.

A báznai sertés.

Ha végigkocsizunk Erdélyben a Nagy- és Kiskukuklő mentén, mindenütt sajátóságos fekete-tarka sertéseket látunk, holott ezelőtt 20—25 évvel még mindenütt egyszint fehérszörű sertéseket láthattunk. Ez a fekete-tarka disznó az, melyet Erdélyben ma már mindenütt báznai sertés néven ösmernek s amely rövid idő alatt mindentéle más sertést ki fog szorítani Erdélyből.

Nevét Báznától, azon községtől vette ez a sertés, melyből térfoglaló utjára ezelőtt mintegy 25 évvel kiindult. A véletlennek köszönheti létezését, amennyiben az ott tenyésztett szőke mangalica, véletlenül oda került angol berkshirei disznóval kereszteztetett, majd pedig a keresztezési termékekbe yorkshirei vér is keveredett. Ezen keresztezési termékeket olyan kintűn eredménnyel tenyésztették a jó szászok, hogy annak csakhamar hirdő ment s e sertés úgy kezdett terjedni Erdélyben, mint vízben a hullámgyűrű. S a gyűrűt nemsokára befogja egész Erdélyt, ami kétségen kívül kintűn bizonyítvány e sertés részére.

A báznai sertés fekete-tarka színtű; leggyakoribb, hogy a fekete alapon egy szőke sáv fut át keresztben a maron vagy hátón s két oldalt nagyobb szőke foltját szélesedik ki. A has, a lábak s az oldalaknak nagy része, úgy többnyire a fej is fekete marad. Testi

nagysága a jobb mangalica sertésével egyező; a kocák sulya 120—150 kg., a malacok 8—12 hónapos korukig 150 kg.-ra hizlalhatóak; fejlődése hizlalás nélkül is rendkívül gyors, úgy hogy az omsék egy éves korukban rendszeren lemalacoznak. Az első malacozásnál rendszeren 4—6 malacot vetnek; a későbbi fiadzásnál szaporaságuk fokozódik 10—12-ig s ezek közül 10 darabot jól felnevelnek. Kiszoptatás után többnyire rögtön felveszik a kant s így a kiscsazda kezén levő báznai koca két év alatt rendszeren ötször, de négyeszer bizonyosan malacozik, szaporasága tehát rendkívül nagy. Ami aztán a legbámulatosabb, a legelőt éppen olyan jól értékesíti, mint a mangalica s a közös esztrihékben állandóan legelőn tartatik, csupán röggel és este kap némi eleséget éppen úgy, miként a kiscsazdánál a mangalica sertést is ellátni, takarmányozni szokásos, azzal a különbséggel, hogy a mangalicánál sokkalta falánknak s minden elhető anyagot mohón eszik. A báznai sertést tenyésztő vidéken szokásos pl. a löhere-pelyvát sertésekkel feletetni — természetesen forrás és darával keverés által kellőleg előkészítve — amit mangalicát tenyésztő vidéken nem igen tapasztaltunk.

Hizaldalmasságát rendkívülileg dicsérik s állítják, hogy sokkalta kevesebb takarmánnyal hizlalható ki, mint a mangalica. Kelendősege is igen nagy, s különösen malacaiért 6—8 koronával is többet fizetnek, mint az ugyanolyan koru mangalicáért. Különösen a nagyobb városok mézárásai veszik szívesen, de a magyarországi szalámigyárak is legszívesebben báznai sertéssel fedezik szükségletüket.

A báznai sertés egy szerencsés keveréke a fent említett fajtnak, amely teljesen alkalmazkodott hazai égalj és talajviszonyainkhoz. Ha elgondoljuk, hogy évente 20 malacával — feltéve, hogy azok választott korban adatnak el — legalább 200 koronát szolgáltat be egy koca tulajdonosának, akkor el kell ösmernünk, hogy különösen annak a kiscsazdának, aki csupán 1—2 kocát képes tartani, s azokat kénytelen a közös esztrihébe járítani — valóságos kincsébánya egy-egy ilyen koca.

Kivánatos tehát, hogy ez a sertés Magyarország is minél szélesebb körben terjedjen el, mert amint itt Erdélyben az ezen sertést tenyésztő községek vagyonosodását szemmel láthatólag elősegíti, úgy Magyarországon is tenyésztőinek létszámán kívül jobb vagyoni helyzetet biztosít. Legjobb anyag szerezhető be a dicsőszentmártoni, medgyesi vásárokon, avagy Szathmáry István földbirtokosnál, Haranglábban.

Kereskedők évkönyve. Az országos kereskedelmi egyesülés e címen tavaly megindított kiadványának karácsonykor jelenik meg 1909. évi kötete. Az egyesülés nagy gondot fordít rá, hogy az évkönyv második évfolyama is részlegesen tartalmának értékességével és célszerűségével arra az elismerésre és kedvező fogadtatásra, amelyben már az első évfolyam részese volt. Elsőrangú szakértők írják az évkönyvet, amelynek különös jelentőséget ad, hogy az OMKE minden tagja, 12.000 magyar kereskedő tagsági járuléka felében kapja meg. Az évkönyv most megjelenő kötete arra törekszik, hogy biztos utmutatója legyen a kereskedőnek a gyakorlati

életet legstrübben érintő jogszabályok, közgazgatási, jövedéki és egyéb közteherviselési rendelkezések tömegében. Ezek közül az újban hatályba lépett törvényeket és rendeleteket, mint a szeszadótvörényt, a végrehajtási novellát bő magyarázattal ismerteti. Alapos tájékozódást nyújt továbbá az évkönyv a kereskedelmi fogalommal kapcsolatos fontosabb intézmények szervezetről és szabályairól, a külkereskedelmet és iparfejlesztési tárgyaló rovatban bemutatja vámpolitikai lekötöttségünk táblázatos képét, közli főbb exportterületeinknek áruforgalmi statisztikáját és a magyar áruforgalmi adatokat az iparfejlesztéssel való vonatkozásunkban. Külön fejezetben foglalkozik az évkönyv kereskedelmi szakoktatásunkkal is. Az évkönyvet az egyesülés megbízásából Beck Géza titkár szerkeszti.

Az Országos gyümölcs- és szőlőkiállítás Budapestén igen nagy arányúnak ígérkezik. Eddigelé 150 kiállító több vaggon gyümölcsöt jelentett be, amely ezer méter hosszú asztalokon lesz az eddigi rendszertől eltérőleg elhelyezve s a program szerint csoportosítva. A kiállításon nemcsak a gyümölcsök, hanem a dísznövények is az őket megillető szerephez jutottak, s mintegy kilométer hosszúságban lilaszínű balkonszerű virágdísz fogja gyönyörködtetni a kiállítás látogatóit. Az ország összes nagyban termesztett gyümölcs fajtái — őszi s téli fajták — a terem közepén egy óriási gyümölcsös kosárban mint asztal dísz lesz bemutatva. A kiállítást szombaton délután mutatta be a rendezőség a saájának, a megnyitás pedig vasárnap délelőtt 11 órakor lesz. Kiállításra bejelentések még folyton érkeznek és elfogadjatnak. Fülkéri a bizottság ezton is a jelentkezőket, hogy a statisztikai űrlapokat mentül pontosabban kitöltve, legyenek szívesek a katalógus számára beküldeni.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.

Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.

Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsió-ban foglaltatik, táplálja a csontokat s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsió

hatása alatt, rohamosan javul és az angolkórus gyermekek époly rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZAJVIZ ★

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség

s enyálkásodás ellen gyors s biztos hatása

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor“ gyógyszerház

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztillája hamar meggyógyított!

Kapható Turócszentmártonban:

TOPERCZER SÁNDOR GYOGYSZERTÁRÁBAN.

A legkapósabb politikai napilap

„Az Ujság“

Főmunkatársak:

Herczeg Ferenc, Kenedi Géza, Kozma Andor, Kóbor Tamás, Mikszáth Kálmán.

Felelős szerkesztő: Gajári Ödön.

Társ-szerkesztő: Dr. Ágai Béla.

Előfizetési árak:

Egész évre 28— K | Negyedévre 7— K
Fél évre 14— K | Egy hónapra 2-40 K

Hetenkint Asszony és Gyermekek melléklet.

Megrendelő cím:

„Az Ujság“ kiadóhivatala Budapest, Rákóczi-ut 54.

„AZ UJSÁG“ olvasóterme a vidékről a fővárosba jövő t. előfizetőink rendelkezésére áll.

Jó minőségű téli almát

szállít

BENICZKY ÁKOS nemőczi gazdasága
(u. p. Puhó, Trencsén megye) mázsánként
24—40 koronánként minőség szerint.

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szarvasszappant ha használás,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, **hathatós** tisztítóerejét
sajátságos előállításának és a leg-
jobb nyersanyagok leggondosabb
kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehéreműt!
Megtakarít fáradtságot és vesződséget
kíméli ennélfogva az egészséget!
Megtakarít pénzt, időt és munkát!
Tisztasága **30.000 koronával**
szavatoltatik.

867/1908. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A znióváraljai kir. jbiróság mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dula
Máté végrehajtónak kk. Mracsko Mihály és
társa végrehajtást szenvedő elleni 172 kor.
tökekövetelést és jár. iránti végrehajtási
ügyében a besztercebányai kir. törvényszék
(a znióváraljai kir. járásbírósg területén
lévő Háj községben fekvő a háji 44. sz.
tjkvben 1-6., 8., 9. 11. sorsz. B. 9., 10., 11.,
12., 13., t. a. kk. Mracsko János, György,
András, Mihály és Mária nevére ^{2/10} rész-
ben irt ingatlanokra az utóajánlatilag meg-
ajánlott 2752 korona kikiáltási árban elren-
delte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan
az **1908. évi október hó 24-ik napján**
délutáni 3 órakor Háj községben megtar-

tandó nyilvános árverésen az utóajánlatilag
megajánlott kikiáltási áron, esetleg ennél
magasabb áron fog elárvereztetni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat-
lanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy
az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfo-
lyammal számított és az 1881. évi november
hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminisz-
teri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes
értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni,
avagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmé-
ben a bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni.

Kelt Znióváralján, 1908. évi augusztus
hó 3. napján.

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Éder,
kir. jbiró.

Aki hirdetni akar,

még pedig sikerrel, az forduljon
az „**ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ**”
(Leopold Gyula) hirdetési osz-
tályához, Budapest, VII., Erzsé-
bet körut 41., ahol hirdetések
az összes létező bel- és külföldi
hírlapokban és naptárakban ki-
váló szakértelemmel, lelkiismeret-
esen, pontosan és szolid áron
eszközölnek. Több mint 200 nap-
tár kizárólagos képviselete, vidéki
lapok központi hirdetési osztálya,
számos hírlap kizárólagos keze-
lösege. Disztes újságkatalógus,
képes naptárjegyzék és minden
felvilágosítás a t. c. hirdetőknék
díjmentesen.

Fektor

az egyetlen
hashajtó limonádé.

Kellemes ízű, gyors és
biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. Üvegje 80 fill.
„**KOLUMBUS**” vegyészeti gyár részv. társ.
Budapest, VIII., József-utca 16-18.

**Fényképészeti gépek
és az összes kellékek**

kitűnő minőségben
és olcsó áron

Moskóczi Ferenczné

könyvkereskedésében

Turócszentmártonban

kaphatók.

Wix Miksa

fűszer- és csemegekereskedése
Turócszentmárton.

Generál bizosító ügyintéző!

Üveg-, ezüst- és porcelánárú!

Élelmi szerek és szeszes italok raktára. Nagy választék ajándék-tárgyakban.

Üvegezési vállalat!

NIKELSBURGER FANNI

amerikai fehérnemű- és vegytisztító intézete

Turócszentmártonban (Vancsó-féle ház, Rolkó óras mellett).

Fehérneműtisztítás! Vegytisztítás!

Férfi- és női ruhaneműek, bluzok, aljak, kosztümök, mellények, nyakkendők függönyök stb. bármely zsír- és egyéb foltoktól megtisztítatnak és az ujjhoz teljesen hasonló állapotban szállítatnak!

Héda B.

fűszer-, csemege- és gyümölcskereskedése
Turócszentmártonban.

Naponta friss nyers s főtt prágai sonka nagyban és kicsinyben! — 5 kilogramos kosár legfinomabb friss csemegezőlő 1 forint 35 kr.

Postai kiszolgálás a legpontosabban eszközöltetik.

Kávé nagy raktár.

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosó gyárainak képviselote:

Reisz Lipótnál, Turócszentmárton.

Nagy választék női kalapokban.

Csak az ily cégtáblával jelzett üzletekben lesznek eredeti SINGER-féle varrógépek elárúsítva!

Figyelem! A másolt vásárolt „Singer varrógép” utánzata csak az eredeti SINGER-féle varrógépnek!

SINGER Co. varrógép r.t.

Turócszentmárton, Fő-utca 138.

KLEIN SZ. UTÓDA HORN J.

Turócszentmárton, főfűt.

Téli különlegességek:

Bőr kabátok, utazóbundák, szőrmeárúk, kész férfi és gyermeköltönyök, téli felöltők, valódi persiánsapkák, plüskalapok, valódi Kobrak-cipők stb. stb.

Nagy választék! Jutányos árak!

LEOPOLD GYULA — hirdetői díradja által Budapest, Erzsébet-körút 41. — 200 napos szabados képviselettel

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség.

Kérjen határozottan: **Garvens-szivattyut**

Garvens-művek, WIEN XX/3.

Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL

Ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sóborszesz az

ERŐ SÓBORSZESZ

Ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utóvét mellett a **KOSMOS** vegyészeti és kémiai laboratórium. **GYŐR, BAROSS-UT.**

BÉLHURUT

(hasmenés), gromogórcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle fokszék ételgyógybőr, kapható gyógyszerboltokból, 5 üveget 5 K-ért, hátramaradéka nélkül.

Fekai Konzervgyár, Barta József

Feltka (Hegyes-csemege). — Kérjen árjegyzéket!

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Reaktívul bármely szű, csúsi, tisztítja a vért.

Kis üveg ára 2-20 K-ot. Nagy üveg 8 K-ot. Kapható gyógyszerárúban Postán köld: **KOBONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-tér.

PLATSCHEK VILMOS

államert legolcsóbb, legzolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

RIVOLI

tényképészeti és festészeti műtermében

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.

készülnek csak elsőrendű művészi kiutalban tényképnyomatok, aquarell- és olajfestmények. Másolatok sejtymre, bársonyra, tóra, elefántcsontra stb. Gross, függőkék, tó stb. apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett tényképek sítőkövekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

DIGESTOL GLÜCK

a leginkább emésztő

Doboz 2 kor.

Postal szállítás: „FÉNER GALA MB” gyógyszerárú Budapest, HUNGARIA-KÖRÚT 93 Kapható minden gyógyszerárúban és drogeriákban

FICHTENIN

Meglépő haladás!

a legvalóbb, szabadalmilag védett acor, mely mindenfajta fűgget a lakásban és úgy, mint mindenütt hernyós, vérsérvet és egyéb kort- és vödelményben kártékony állatkákat és azok pesztit szonnal megöli.

Legmegbízhatóbb védelem szunyog és darázs ellen. Használati utasítás szerint való aljárás mellett teljesen a feltétlen eredmény.

Vesérlékviseleők Magyarországon részben **DIAMANT és VADAS** Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-61.

BOGDANY

szerencseje paratlan!

Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis

BOGDANY S.

fővárosi sorsjegyjroda r.-l-nál

BUDAPEST, KÁRDY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA

8 nap alatt biztosan hat — Tégelye K. 1-90 —

Dr. KOVÁCS gyógytára Budapest, Gyár-utca 17. „Toilette-tűtkök” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal

Beretväs - MIGRAIN - pasztillát,

mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerárúban és drogeriában kapható.

Fővárosi BERETVÁS TAMÁS Gyógyszerárú KISPEST, Rákóczi-utca 2.

Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

PARIS SZÁLLODA

Szálloda: Simon Pál

Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.

100 szoba 2-20 K-ól feljebb, tisztaság, párt és villanyvilágítással együtt. Párkány, elegáns kávéház, színpad, Villamos rendszertől helyi az órára pályaválasztó és halók felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.

Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.

homopátiái rendelő-intézete

Egész betegségekben szenvedők számára

Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER

szőrmeárui elödrangok és az egész világon elvadás terjedve.

Első és legmagobb minőségű ellen védő rész-árú.